

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 208/2010-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júla 2010 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa v konaní o sťažnosti J. K., B., zastúpenej advokátom JUDr. R. S., D., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 834/93 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 834/93 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Dolný Kubín p r i k a z u j e vo veci vedenej pod sp. zn. 4 C 834/93 konať bez zbytočných priet'ahov.

3. J. K. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 5 500 € (slovom päťtisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Dolný Kubín p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Dolný Kubín j e p o v i n n ý uhradiť J. K. trovy právneho zastúpenia v sume 303,30 € (slovom tristotri eur a tridsať centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. R. S., D., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 208/2010-15 z 29. apríla 2010 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť J. K. (ďalej len „sťažovateľka“) v časti, v ktorej namietala porušenie svojho základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 834/93.

V podstatnej časti sťažnosti sťažovateľka uviedla:

„Sťažovateľka ako navrhovateľka podala dňa 11.10.1993 na Okresný súd Dolný Kubín žalobu o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v k.ú. B. ...

Sťažovateľka postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní sp. zn.: 4C 834/93 namieta hrubé porušenie jej základného práva - práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného čl. 46, ods. 1 a 48, ods. 2 Ústavy SR, ako aj čl. 6, ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V prvom rade dáva

Ústavnému súdu SR do pozornosti hneď niekoľko skutočností, ktoré zakladajú závažné porušenie tohto základného práva. V priebehu od apríla 1995 do februára 1998 súd vo veci neodôvodnene nevykonal ŽIADNE ÚKONY. V súdnom spise sa z tohto obdobia nenachádzajú žiadne listinné podklady preukazujúce nejakú činnosť súdu. Týmto súd vo veci spôsobil neodôvodnené prietahy, ktoré nemali príčinu v účastníkoch, prípadne inú ospravedlniteľnú príčinu.

V priebehu od roku 1999 do začiatku roku 2007, okrem jedného vytyčeného pojednávania (03.06.2003) súd si iba korešpondoval so Štátnym archívom ohľadne predĺženie výpožičnej lehoty zapožičaného spisu. Jedná sa o 8 rokov úplne zbytočných a neodôvodnených súdnych prietahov! V tomto čase mal súd k dispozícii všetky podklady (výpisy z pk vložky, kópie pozemnoknižných máp, výpisy z listov vlastníctva, nadobúdacie tituly atď.), ktoré mu umožňovali vo veci riadne rozhodnúť. Podotýkame, že vo veci sa vystriedalo niekoľko zákonných sudcov, ani jeden z nich však vo veci ešte do dnešného dňa nevydal meritórne rozhodnutie. Máme za to, že vo veci bolo vykonané široké dokazovanie (listinné, ohliadky na mieste samom), ktoré by odôvodňovali vo veci vydať aspoň jedno meritórne rozhodnutie. Na všetky výzvy ohľadne doplnenia žaloby sťažovateľka reagovala prompte tak, aby mohol súd vo veci konať. Podotýkame, že ani vyťaženosť súdov nemôže byť dôvodom na tak vážne zásahy do základných práv sťažovateľky a na tak vážne súdne prietahy, aké boli spôsobené v tomto konaní.

Z dôvodu vážneho zásahu (vzhľadom na niekoľkoročné zbytočné a neodôvodnené súdne prietahy) sme toho názoru, že v súčasnosti by už ďalšie podanie sťažnosti predsedovi Okresného súdu Dolný Kubín za vzniknuté vážne súdne prietahy nezabezpečilo postačujúcu ochranu základných ľudských práv sťažovateľky, podotýkame, že sťažovateľka urgenciu súdu podala v roku 1997. Aj napriek tomu súd vo veci nekonal. Aktuálna sudkyňa vo veci priebežne koná, avšak vzhľadom na rozsah a neodôvodnenosť vzniknutých niekoľkoročných prietahov toto nemôže byť dostačujúcim zadosťučinením. ...

Nakoľko Okresný súd Dolný Kubín niekoľkokrát a zásadne a najmä bezdôvodne porušil základné práva sťažovateľky - právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a právo na nezávislý a nestranný súd tým, že vo veci spôsobil niekoľko vážnych a najmä neodôvodnených a zbytočných prietahov (ktoré sa počítajú až na roky) a keďže do dnešného dňa vo veci nie je právoplatne a spravodlivo rozhodnuté, sťažovateľka pociťuje

závažnú ujmu na jej základných právach garantovaných tak Ústavou SR, ako aj Európskym dohovorom pre ľudské práva a základné slobody a preto požaduje od Ústavného súdu SR za citované vážne porušenie základných práv Okresným súdom Dolný Kubín priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 166.000,- € (slovom jednošesťdesiat tisíc eur).“

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Ústavnej sťažnosti sa vyhovuje.

2. Základné právo sťažovateľky J. K. ... priznané v čl. (...) 48, ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn.: 4C/834/93.

3. Ústavný súd SR prikazuje Okresnému súdu Dolný Kubín, aby v konaní vedenom pod sp. zn.: 4C/834/93 konal bez zbytočných prieťahov.

4. Sťažovateľke J. K. Ústavný súd SR priznáva finančné zadosťučinenie v celkovej výške 166.000,- € (slovom jednošesťdesiat tisíc eur), ktoré je jej Okresný súd Dolný Kubín povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

5. Okresný súd Dolný Kubín je povinný uhradiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia...“

Na výzvu ústavného súdu 4. marca 2010 sťažovateľka oznámila, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Na výzvu ústavného súdu sa k prijatej sťažnosti podaním z 13. mája 2010 č. Spr. 392/10 vyjadrila JUDr. B. S., predsedníčka okresného súdu, ktorá okrem toho, že chronologicky popísala doterajší priebeh konania, uviedla:

„S poukazom na uvedený prehľad procesných úkonov vo veci, konštatujem, že v doterajšom priebehu konania v jednotlivých obdobiach vznikli prieťahy. Ich príčinou však bola aj neujasnenosť samotného návrhu, pretože navrhovateľka viackrát zmenila petit žaloby avšak v rozhodujúcej miere majú na túto skutočnosť vplyv objektívne okolnosti spočívajúce v nedostatočnom personálnom obsadení okresného súdu v rokoch 1996 - 2004, keď pri plánovanom počte 10-11 sudcov pracovali v skutočnosti v roku 1996 - šiesti sudcovia, v roku 1997 - štyria sudcovia, v roku 1998 - piati sudcovia, od apríla roku 1999

piati sudcovia a potom sa ich počet zvýšil na sedem, v tokoch 2000-2002 - siedmi sudcovia, v roku 2003 - traja sudcovia, do septembra 2004 štyria sudcovia a ich počet sa potom zvýšil na šesť, pričom vybavovali všetky druhy agend. Odchodom sudcov a príchodom nových dochádzalo k prerozdeľovaniu jednotlivých spisov v záujme zabezpečenia rovnomerného zaťaženia sudcov a preto vplyv na priebežnosť vykonávania jednotlivých úkonov v tejto veci mala aj osemnásobná zmena jej zákonného sudcu.“

Predsedička okresného súdu zároveň oznámila, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

II.

Ústavný súd zo spisového materiálu týkajúceho sa veci, ktorý si obstaral, zistil toto:

- 11. októbra 1993 sťažovateľka podala na okresnom súde žalobu, vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 4 C 834/93,
- 15. marca 1994 okresný súd požiadal Obecný úrad v B. o podanie správy týkajúcej sa pomerov pri užívaní nehnuteľnosti, sťažovateľku vyzval na predloženie identifikácie parcely a kópiu pozemkovej mapy,
 - 3. mája 1993 okresný súd požiadal Správu katastra v D. o zaslanie podrobnej identifikácie parcely 3175/2 k. ú. B.,
 - 30. mája 1994 sťažovateľka zaplatila súdny poplatok za návrh,
 - 15. júna 1994 bola sťažovateľke doručená výzva na predloženie LV 569, 510, 542,
 - 4. júna 1994 okresný súd požiadal správu katastra o oznámenie skutočnej výmery parcely 3175/2,
 - 29. júla 1994 sťažovateľka udelila plnú moc na zastupovanie svojmu synovi J. K.,
 - 29. júla 1994 sa uskutočnilo pojednávanie, účastníci boli prítomní; bolo odročené na neurčito na účely urgencie správy katastra a vykonania ohliadky,
 - 1. augusta 1994 okresný súd urgoval správu katastra na vybavenie dožiadania,
 - 11. augusta 1994 okresný súd vyzval sťažovateľku, aby v lehote 15 dní doplnila účastníkov na strane žalovaných,

- 29. septembra 1994 okresný súd uznesením uložil sťažovateľke zaplatiť 500 Sk ako trovy ohliadky, súčasne oznámil účastníkom termín ohliadky 12. októbra 1994,
- 29. septembra 1994 okresný súd opäť urgoval správu katastra,
- 7. októbra 1994 sťažovateľka rozšírila okruh žalovaných o 3. Š. P. a 4. E. P.,
- 12. októbra 1994 sa uskutočnila ohliadka,
- 13. októbra 1994 záznam o zložení 500 Sk sťažovateľkou,
- 10. januára 1995 okresný súd vyzval J. K. na doručenie upraveného návrhu v 7 rovnopisoch v lehote 7 dní,
- 10. januára 1995 okresný súd požiadal Správu katastra v D. o zaslanie identifikácie parciel,
- 27. januára 1995 sťažovateľka doručila doplnenie okruhu účastníkov,
- 6. apríla 1995 okresný súd uznesením sp. zn. 4 C 834/93, ktoré nadobudlo právoplatnosť 16. apríla 1998, pripustil rozšírenie okruhu účastníkov,
- 6. mája 1998 okresný súd vyzval sťažovateľku, aby v lehote 15 dní predložila pozemnoknižný výpis na parcelu 3175/2 z PK vložky č. 763 k. ú. B.,
- 8. júna 1998 okresný súd požiadal okresný úrad, katastrálny odbor o presnú identifikáciu celej PK parcele 3175/2 vo vložke 763 k. ú. B.,
- 27. februára 1998 okresný súd vyzval žalovaných, aby sa vyjadrili k doplnenému návrhu sťažovateľky,
- 21. júna 1999 sťažovateľka doručila návrh na zmenu petitu,
- 18. júna 1999 žalovaní M. P. a V. P. odvolali splnomocnenie udelené JUDr. B., súčasne doručili splnomocnenie udelené JUDr. S.,
- 22. júna 1999 sa uskutočnilo pojednávanie, za sťažovateľku sa zúčastnil J. K., pojednávanie bolo odročené na neurčito,
- 9. júla 1999 okresný súd požiadal Okresný súd Námestovo o zapožičanie spisov, Štátny okresný archív o zapožičanie spisu bývalého štátneho notárstva v D. sp. zn. I N 131/62 a I NZ 87/62,
- 3. augusta 1999 Okresný úrad v D. oznámil, že súdom požadované spisy č. RP 980/89-maj a č. 1680/62 boli odovzdané do Okresného archívu v D.,
- 13. septembra 1999 okresný súd požiadal Okresný archív D. o zapožičanie spisov č. RP 980/89-maj a č. 1680/62,

- 14. septembra 1999 štátny archív oznámil, že zapožičiava spis ONV odbor PLVH D. č. 1680/1962-212/A-10, zároveň oznámil, že spis č. Rp 980/89 nebol odovzdaný do archívu, nachádza sa tam len obal s poznámkou, že bol zapožičaný 27. júla 1990 okresnému súdu (zrejme Dolný Kubín, pozn.),

- 3. júna 2003 sa uskutočnilo pojednávanie, sťažovateľka nebola prítomná, pojednávanie bolo odročené na 30. september 2003,

- 24. novembra 2006 okresný súd požiadal Správu katastra v D. o zaslanie dokladov,

- 13. decembra 2006 Správa katastra v D. doručila žiadané doklady,

- 10. januára 2007 okresný súd požiadal kataster o zaslanie LV č. 55 a 569,

- 24. januára 2007 Správa katastra v N. doručila okresnému súdu žiadané LV,

- 30. januára 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, za sťažovateľku bol prítomný J. K., pojednávanie bolo odročené na neurčito,

- 7. februára 2007 J. K. za sťažovateľku doručil návrh na zmenu petitu,

- 8. februára 2007 okresný súd zaslal návrh zmeny petitu žalovaným,

- 19. februára 2007 žalovaní J. a L. M. a Š. P. oznámili, že nesúhlasia s návrhom,

- 8. februára 2007 okresný súd zaslal zmenu návrhu žalovanému V. P.,

- 9. marca 2007 žalovaný V. P. oznámil, že nesúhlasí s návrhom,

- 14. marca 2007 okresný súd zaslal návrh na zmenu petitu advokátovi JUDr. S.,

- 19. októbra 2007 okresný súd oznámil JUDr. V. (právnemu zástupcovi žalovaných V. P. a M. P.), že na jeho splnomocnenie nebude prihliadať, kým žalovaní nevypovedia plnú moc JUDr. S.,

- 28. januára 2008 sťažovateľka oznámila zmenu v osobe jej právneho zástupcu, odvolala plnú moc udelenú J. K. a priložila plnú moc udelenú JUDr. S.,

- 5. februára 2008 JUDr. S. doručil vyjadrenie a návrh na zmenu petitu,

- 7. februára 2008 JUDr. V. doručil splnomocnenia udelené mu žalovanými v 1., 2., 5., a 6 rade,

- 12. februára 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, za sťažovateľku bol prítomný JUDr. S., pojednávanie bolo odročené na neurčito na účely zaslania výzvy sťažovateľke a právnemu zástupcovi vo vzťahu k námietkam predneseným právnym zástupcom žalovaných,

- 13. februára 2008 okresný súd vyzval sťažovateľku, aby v lehote 5 dní doručila splnomocnenie udelené JUDr. S. pred 13. februárom 2008, pretože inak nebude môcť prihliadať na zmenu petitu žaloby, ktorú tento advokát podpísal v jej mene a ktorá bola doručená súdu 5. februára 2008, teda skôr, ako mu udelila plnú moc, zároveň ju vyzval, aby doplnila návrh, pretože ten nie je datovaný ani podpísaný, na to jej uložil lehotu 10 dní,

- 18. februára 2008 sťažovateľka osobne na okresnom súde podpísala svoj návrh z 11. októbra 2003, zároveň založila do spisu splnomocnenie udelené JUDr. S. 24. januára 2008,

- 7. marca 2008 právny zástupca žalovaných doručil vyjadrenie žalovaných v 1. – 6. rade k zmene petitu žaloby,

- 25. marca 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, prítomní boli právni zástupcovia účastníkov, súd uznesením pripustil zmenu návrhu, pojednávanie bolo odročené na účely ohliadky miesta samého,

- 1. apríla 2008 sťažovateľka doručila súdu odvolanie plnej moci JUDr. S.,

- 10. apríla 2008 doručil JUDr. M. plnú moc, ktorú mu 1. apríla 2008 udelila sťažovateľka,

- 8. septembra 2008 sťažovateľka predložila splnomocnenie pre svojho syna J. K. na jej zastupovanie na ohliadke a nahliadnutí do spisu,

- 6. októbra 2008 sa uskutočnila ohliadka na mieste samom, sťažovateľka bola prítomná,

- 18. novembra 2008 JUDr. M., právny zástupca sťažovateľky, doplnil okruh účastníkov konania,

- 6. februára 2009 okresný súd uznesením sp. zn. 4 C 834/1993 pripustil vstup do konania ďalších účastníkov na strane žalovaných,

- 16. februára 2009 okresný súd požiadal Okresný súd Námestovo, aby oznámil, či eviduje pozbavenie spôsobilosti na právne úkony M. P., jedného zo žalovaných,

- 16. februára 2009 Okresný súd Námestovo odpovedal, že taký návrh neeviduje,

- 20. februára 2009 okresný súd vyzval M. P. na dokladovanie, na základe akej skutočnosti je ustanovená za opatrovníčku M. P.,

- 26. februára 2009 súd požiadal MUDr. B. o oznámenie, či M. P. je schopný samostatného konania pred súdom alebo či trpí ochoreniami, ktoré vyžadujú ustanovenie opatrovníka,

- 2. marca 2009 JUDr. V. doručil odvolanie žalovaných v 2. – 6. rade proti uzneseniu zo 6. februára 2009,

- 4. marca 2009 JUDr. V., právny zástupca žalovaných, oznámil súdu skutočnosti týkajúce sa jeho právneho zastupovania žalovaných vzhľadom na zaniknuté splnomocnenie udelené JUDr. M.,

- 5. marca 2009 MUDr. B. oznámila, že pacient M. P. nie je schopný samostatného konania pred súdom,

- 9. marca 2009 okresný súd zaslal JUDr. M. a všetkým žalovaným opis odvolania žalovaných v 2. – 6. rade na vedomie,

- 12. marca 2009 okresný súd vyzval JUDr. V., aby zaslal 4 rovnopisy jeho odvolania z 28. februára 2009 doručeného súdu 2. marca 2009 a 6 rovnopisov jeho oznámenia z 3. marca 2009 doručeného 4. marca 2009,

- 18. marca 2009 okresný súd požiadal Obec B. o oznámenie, kto by mohol vykonávať funkciu opatrovníka M. P.,

- 6. apríla 2009 súd uznesením č. k. 4 C 834/199-361 ustanovil za opatrovníka M. P. Ing. B.,

- 20. mája 2009 okresný súd zaslal Ing. B. písomnosti súvisiace s prebiehajúcim konaním,

- 10. júna 2009 spis sp. zn. 10 Co 160/2009 bol doručený Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“),

- 9. septembra 2009 krajský súd vyzval sťažovateľku, aby v lehote 3 dní oznámila, či ju v konaní zastupuje JUDr. M. alebo J. K.,

- 21. septembra 2009 sťažovateľka oznámila, že plná moc udelená JUDr. M. trvá,

- 16. októbra 2009 bol okresnému súdu doručený spis spolu s uznesením krajského súdu sp. zn. 10 Co 160/2009 z 30. septembra 2009, ktorým odmietol odvolanie odporcov v 2. – 6. rade (právoplatnosť nadobudlo 24. októbra 2009),

- 11. novembra 2009 okresný súd vyžiadal informácie z Okresného súdu Námestovo, či je právoplatne skončené dedičské konanie po poručiťovi V. P., zomrelom...,

- 16. novembra 2009 Okresný súd Námestovo doručil Osvedčenie o dedičstve po V. P. č. 1 D/588/2008,
- 23. novembra 2009 dcéra M. P. ospravedlnila neúčast' na pojednávaní nariadenom na 11. január 2010 s tým, že matka je ochrnutá,
- 2. decembra 2009 okresný súd vyzval JUDr. M., aby zabezpečil účasť sťažovateľky na pojednávaní 11. januára 2010, pretože neprevzala predvolanie,
- 11. januára 2010 JUDr. M., právny zástupca sťažovateľky, doručil súdu návrh na rozhodnutie,
- 11. januára 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, sťažovateľka bola prítomná, bolo odročené na 8. február 2010,
- 12. januára 2010 JUDr. M. doručil súdu 4 x zmenu návrhu z 11. januára 2010,
- 12. januára 2010 okresný súd doručil A. Š., právnej nástupníčke po V. P., návrh na začatie konania a jeho zmeny,
- 3. februára 2010 JUDr. V., právny zástupca žalovaných, oznámil, že JUDr. M. mu oznámil, že sťažovateľka nie je ochotná uzavrieť zmier,
- 18. januára 2010 JUDr. M. oznámil, že sťažovateľka nie je ochotná uzavrieť zmier,
- 8. februára 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, za sťažovateľku bol prítomný jej právny zástupca, pojednávanie bolo odročené na 12. máj 2010.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak

porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 146/03).

Judikatúra ústavného súdu a ESLP sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy (a obdobne aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru), sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci)

v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, IV. ÚS 221/04, I. ÚS 251/05).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od právnej ani faktickej zložitosti veci. Na zložitosť nepoukázala ani predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 28. mája 2010.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky ako účastníčky konania, ústavný súd zistil, že určitý podiel na prieťahoch mala aj samotná sťažovateľka. Na jej vrub treba pripísať, že jej návrh nebol dostatočne zrozumiteľný. Súdny poplatok neuhradila riadne a včas, ale až sedem mesiacov po podaní návrhu. Istý čas musel konajúci súd venovať riešeniu jej právneho zastúpenia, pretože menila právnych zástupcov a tiež súbežne poverovala svojim zastupovaním svojho syna aj advokáta. Skutočnosť, že sťažovateľka viackrát menila petit, dopĺňala okruh žalovaných, jej samu osebe nemožno vyčítať, pretože išlo o zákonné využívanie oprávnení pri uplatňovaní jej nárokov, konajúci súd sa však musel týmito návrhmi zaoberať a rozhodovať o nich, čo tiež prispelo k celkovej dobe konania. Podiel sťažovateľky na prieťahoch v konaní zoberal ústavný súd do úvahy pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu, pričom zistil, že okresný súd bol vo veci nečinný od 6. apríla 1995 do 19. marca 1998, od 14. septembra

1999 do 3. júna 2003, od 3. júna 2003 do 24. novembra 2006, teda celkovo 9 rokov a 10 mesiacov.

Okresný súd prieťahy v konaní odôvodnil objektívnymi skutočnosťami:

„... príčinou však bola aj avšak v rozhodujúcej miere majú na túto skutočnosť vplyv objektívne okolnosti spočívajúce v nedostatočnom personálnom obsadení okresného súdu v rokoch 1996 - 2004, keď pri plánovanom počte 10-11 sudcov pracovali v skutočnosti v roku 1996 - šiesti sudcovia, v roku 1997 - štyria sudcovia, v roku 1998 - piati sudcovia, od apríla roku 1999 piati sudcovia a potom sa ich počet zvýšil na sedem, v tokoch 2000-2002 - siedmi sudcovia, v roku 2003 - traja sudcovia, do septembra 2004 štyria sudcovia a ich počet sa potom zvýšil na šesť, pričom vybavovali všetky druhy agend. Odchodom sudcov a príchodom nových dochádzalo k prerozdeľovaniu jednotlivých spisov v záujme zabezpečenia rovnomerného zaťaženia sudcov a preto vplyv na priebežnosť vykonávania jednotlivých úkonov v tejto veci mala aj osemnásobná zmena jej zákonného sudcu.“

Argumentáciu okresného súdu jeho nedostatočnou personálnou obsadenosťou nebolo možné akceptovať. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03), že podobné objektívne prekážajúce okolnosti, nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohli len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného

v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

V nadväznosti na uvedený výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka navrhla priznať primerané finančného zadosťučinenie v sume 166 000 €, čo odôvodnila „*pocitom závažnej ujmy na jej základných právach*“.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím predovšetkým na právnu neistotu sťažovateľky, ale aj jej podiel na prietahoch v napadnutom konaní považuje za primerané v sume 5 500 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zabezpečenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2010 (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v zmysle § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a), c) a d) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, t. j. 2 x 120,23 €, k tomu režijný paušál 2 x 7,21 €, v celkovej sume 254,88 €. K tomu 19 % DPH, pretože advokát je od 1. marca 2009 platiteľom dane z pridanej hodnoty. Úhrada bola priznaná v celkovej sume 303,30 €.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2010